



Слађана Голубовић,
психолошкиња
gsladja2@gmail.com

САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ И РОМСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

...Ако желимо у потпуности да разумемо развој, мора се размотрити међусобно дејство јединствених карактеристика детета и његовог окружења. Дете и околина непрекидно утичу једно на друго на двосмеран начин. Развој варира зависно од контекста у коме се догађа, а који укључује људе и физичке карактеристике средине. Контекст може утицати на било који и на све аспекте дечијег понашања и развоја... – Bronfenbrenner, Теорија еколошких система⁽¹⁾.

Претходни цитат нам указује на непходност **сагледавања утицаја контекста** на дечији развој, али нам указује и на неопходност **уважавања различитости контекста** из којег деца долазе, што даље указује на **неопходност развијања сарадње** са свим актерима дететове околине, нарочито родитељима и локалном заједницом.

Склони смо да успешну сарадњу између породице и школе дефинишемо као *квалитетну двосмерну комуникацију*. Дефиниција је потпуна уколико се под сарадњом, осим комуникације усмерене на површну анализу потешкоћа или проблема, подразумева и *дубље задирање у суштину комплексних односа и процеса васпитања и образовања*.

Свака породица је јединствена по различитим аспектима. Треба јој прићи стрпљиво, и развијати везе и односе засноване на међусобном уважавању и поверењу. Приликом грађења, развијања и неговања **односа сарадње**, треба поћи од неколико основних уверења:

- ✓ Породица има централну улогу у животу детета.
- ✓ Породица је примарни и најзначајнији дечији васпитач и учитељ, и тиме основни модел развоја деце и њиховог увођења у друштвену заједницу.
- ✓ Културне, етничке, расне, религијске и социоекономске разлике морају бити уважене.

Сматра се да се породице онолико разликују колико се разликују њихови чланови. А једну локалну заједницу чине све те породице, са свим својим различитостима, које живе на одређеној територији и, наравно, сви догађаји, промене и дешавања на тој територији, као и све институције које ту делују. Управо *локална заједница је контекст* у коме деца живе, одрастају, и делују. Важан задатак свих наведених актера, а који може да се оствари само уз **међусобну сарадњу и подршку**, је да допринесе остваривању права **на квалитетно**





образовање свој деци а посебно деци припадницима ромске националне мањине.

Зашто посебно њима?

Много је разлога: неповољна економска животна ситуација, незапосленост, тешки услови живота, ангажовање целе породице у обезбеђивању средстава за живот, честе селидбе, непознавање језика, одсуство модела у блиском окружењу који промовише важност образовања, непоседовање личних докумената, прикривена или директна дискриминација, непсименост итд. . Набројани разлози и још многи други доводе до тога да је почетна позиција деце ромске националности у образовању веома неповољна. Пре свега, јер су им угрожене **најосновније људске потребе** – основне физиолошке потребе, а за њима и потребе за сигурношћу и безбедношћу. У условима када су угрожене основне потребе, мотивација за знањем, учењем и школовањем је слаба, и код родитеља и код деце. Деца нередовно долазе у школу, не напредују, успех је слаб.

Наравно, када говоримо о различитостима не смемо изоставити ни **културу**, која није ни боља ни лошија од друге, само је другачија. Евентуално игнорисање културе из које деца и породице потичу, довело би код деце до осећаја неприхватања, неважности, безвредности и тиме до угрожавања следеће на лествици људских потреба – потребе за припадањем и уважавањем.

Шта је могуће учинити у овој ситуацији? Како појачати мотивацију за учењем и школовањем и деци и родитељима? Како придобити породицу и ромску заједницу за сараднике?

Треба почети, пре свега, од **сагледавања могућности породице и прилагођавања** својих очекивања на реални ниво. Породица која је на ивици егзистенције, свакако у свом фокусу интересовања има, пре свега, обезбеђивање средстава за живот. Бављење дечијим школовањем је најчешће у другом плану. Потребно је да школа с једне стране уважи те базичне потребе породице, а с друге да да подршку родитељима.

Такође, важно је да се сарадња и подршка успоставе што раније, али постепено и одмерено.

Наравно, **облици сарадње** треба да буду **културолошки прилагођени**.

Укључивање родитеља у живот школе може се остварити кроз разне школске акције са одговарајућим садржајем у чијем избору су родитељи активно учествовали. *Родитељски сусрети* са међусобним упознавањем и разменом међу родитељима одлична су прилика за узајамну подршку. *Едукативне радионице* са циљем развијања вештина родитељства оснажују родитеље да дају подршку деци да се снађу у новим социјалним ситуацијама. *Активно укључивање родитеља у рад органа школа* свакакоко ће изазвати код родитеља





oseñaj уважености... Начини су различити, али је, свакако, *иницијатива на школи*.

Укључивање родитеља може се подржати и *сарадњом са другим службама и механизмима*, као што су педагошки асистент, ромски здравствени медијатор, Центар за социјални рад, ромски координатор при локалној самоуправи, невладине организације тј. удружења грађана са програмима подршке.

Као ресурс у подршци ромској породици свакако треба искористити пре свега припаднике ромске заједнице, јер они најбоље познају проблеме са којима се њихови чланови срећу. Аутентично су заинтересовани за решавање проблема и то је снага и за успешну подршку.

Ко има користи од успешне сарадње? Наравно – сви.

И деца, и родитељи, и школа. Успешнији су и задовољнији на различитим нивоима: на нивоу задовољавања потребе за сигурношћу, потребе за уважавањем и припадањем, потребе да се зна и разуме, и потребе да се буде успешан родитељ и успешан наставник.

Литература:

1. Bronfenbrenner, U. (1979). The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Cambridge, MA: Harvard University Press. Цитирано у Дјеџа психологија, Ross Vasta, Marshall M. Hitih, Scott A. Miller, Naklad Slap, 2005.
2. Стварање средине за учење, Kate Burke Walsh, превод Анкица Хафнер, Стручна припрема публикације Весна Златаровић, ЦИП Центар за интерактивну педагогију, Београд, 2003.
3. Индивидуализовани приступ у васпитно – образовном процесу, Саша С. Милић, Педагошки центар Црне Горе, Подгорица, 2002.
4. Од сарадње ка партнерству – Како изградити партнерске односе између вртића, школе и породице, Радмила Рангелов Јусовић, Сарајево 2007
5. Водич за школу једнаких шанси: како да унапредите услове и исходе школовања деце и младих ромске националности у средњој школи, Олга Лакићевић, Драгана Коруга, Центар за интерактивну педагогију ЦИП, Београд, 2008.
6. Школа једнаких шанси: минимум педагошке интервенције за успешну инклузију ученика у средњошколско образовање, Олга Лакићевић, Драгана Коруга, Фонд за отворено друштво Србија, Београд, 2010.

